

УДК 621.121.61

СТІЙКІСТЬ ЕЛЕКТРОПРИВОДУ ПРИ АВАРІЙНОМУ ЗНИЖЕННІ НАПРУГИ

*Горлов О. О. здобувач вищої освіти СВО «Бакалавр»**Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, м.Запоріжжя, Україна*

Так як у сільських мережах бувають довготривалі або короткочасні відхилення напруги від номінального значення (частіше за все зниження напруги), то практичне значення має питання збереження статичної стійкості електропривода у подібних умовах.

При перевірці статичної стійкості електропривода при зниженій нарузі менше номінального значення існують із відомого у теорії електричних машин положення, що момент двигуна змінюється прямо пропорційно квадрату напруги на його затискачах, але це відбувається, коли робоча машина має момент опору, який не залежить від швидкості [1,2]. Основою аналізу стійкості є рівність рівнянь механічних характеристик двигуна і робочої машини в сталому режимі роботи при номінальній нарузі і при нарузі, яка відрізняється по величині від номінальної:

$$\frac{2M_{\kappa}S_{\kappa}S_{\eta}}{S_{\eta}^2 + S_{\kappa}^2} * dU^2 = C(1 - S_{\eta})^x \text{ та } \frac{2M_{\kappa}S_{\kappa}S\phi}{dU\phi} * dU\phi = C(1 - S\phi)^x \quad (1)$$

де δU – напруга на затискачах двигуна в долях номінального;

C – постійний коефіцієнт;

X – коефіцієнт, який показує степінь залежності моменту опору робочої машини від швидкості $x = 0; 1; 2; -1$;

S_{η}, S_{κ}, S' – ковзання, відповідно при номінальній нарузі і навантаженні, критичному та при зміні напруги.

Після перетворення отримаємо:

$$\frac{S_{\eta}}{(1 - S_{\eta})^x (S_{\kappa}^2 + S_{\eta}^2)} = \frac{dU\phi S}{(1 - S\phi)^x (S_{\kappa}^2 + S\phi^2)} = const \quad (2)$$

За цим рівнянням (2) для дослідження стійкості можна використовувати шукану функцію $S=f(\delta U)$. По отриманій функції можна спостерігати за зміною швидкості $\delta w = f(\delta U)$ [3].

Якщо момент опору не залежить від швидкості, тобто $x=0$, то нехтуючи у виразі (2) величинами S_{η}^2 та S'^2 , у зв'язку малої величини в порівнянні з S_{κ}^2 , то отримаємо приблизну формулу:

$$S_{\eta} = \delta U^2 S' \text{ або } \frac{S\phi}{S_{\eta}} \gg \frac{1}{dU\phi} \text{ або } S\phi = \frac{S_{\eta}}{dU\phi} \quad (3)$$

Враховуючи те, що електромагнітний момент електричного двигуна пропорційний квадрату зміни напруги. Тобто можна приблизно вважати, що ковзання зміниться обернено пропорційно квадрату напруги.

Зміна швидкості електродвигуна з урахуванням (3), віднесена до номінальної, будемо мати вид:

$$dw = \frac{w_{\eta} - w\phi}{w_{\eta}} = \frac{w_o(1 - S_{\eta}) - w_o(1 - S\phi)}{w_o(1 - S_{\eta})} = \frac{S_{\eta}(1/dU^2 - 1)}{(1 - S_{\eta})} \quad (4)$$

Із формули (2) для різних значень х складаємо рівняння:

$$\text{при } X=0; \quad KS^2 - dU_{\kappa}^2 + KS_{\kappa}^2 = 0 \quad (5)$$

$$\text{при } X=-1; \quad S^2(K + dU_{\kappa}^2) - dU_{\kappa}^2 S\phi + KS_{\kappa}^2 = 0 \quad (6)$$

$$\text{при } X=2; \quad KS\phi - 2KS\phi + KS\phi(1+S_k^2) - S\phi(2KS_k^2 - dU_k^2) + KS_k^2 = 0 \quad (7)$$

$$\text{при } X=1; \quad KS\phi - KS\phi + S\phi dU_k^2 + KS_k^2 - KS_k^2 = 0 \quad (8)$$

Зниження кутової швидкості обертання електродвигуна визначається по формулі:

$$dw = \frac{w_n - w_{U1}}{w_n} = \frac{w_0(1 - S_n) - w_0(1 - S\phi)}{w_0(1 - S_n)} = \frac{S\phi - S_n}{(1 - S_n)} \quad (9)$$

Розглянуті умови роботи електропривода в усталеному режимі характеризують статичну стійкість привода, коли зміна в часі швидкості і моменту здійснюється відносно повільно до динамічної стійкості, яка має місце при всіх перехідних режимах.

Список використаних джерел

1. Електропривод у питаннях і відповідях: навч. посібник / М. Л. Лисиченко, П. І. Савченко, О. К. Тищенко, В. В. Гузенко В.В. Харків: ХНТУСГ; Факт, 2012. 500 с.
2. Корчемний М. О. та ін. Енергозбереження в агропромисловому комплексі. Тернопіль.: Підручники і посібники, 2001. 90с.
3. Тищенко О. К., Савченко П. І. Електропривод. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни "Електропривод". Перший і другий цикли. Харків: ХНТУСГ, 2009. 186 с

Науковий керівник: Гузенко В. В., к.т.н., доц.

УДК 631.8.02

АНАЛІЗ СПОСОБІВ ВНЕСЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ

Савченко В. М., к.т.н., доц.,

Давиденко А. В., здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,

Поліський національний університет, м. Житомир, Україна

У сучасних умовах різке збільшення урожайності сільськогосподарських культур має відбуватися при одночасному збереженні ґрунтового родючості та мінімізації негативного впливу на довкілля. Висока продуктивність рослинництва значною мірою залежить від правильних норм, строків і способів внесення мінеральних добрив. За даними світових досліджень, середнє засвоєння азоту рослинами часто не перевищує близько 50 % від внесеної кількості, що призводить до низької рентабельності та забруднення навколишнього середовища (вимивання нітратів, викиди аміаку й N₂O). Для підвищення ефективності використання добрив необхідно оптимізувати не лише їх дозу, а й спосіб внесення.

Поживні елементи надходять до рослин головним чином через кореневу систему, тому від розміщення добрив залежить їх доступність. За різних способів внесення простежуються принципові відмінності в розподілі гранул чи розчинених речовин у ґрунті та концентрації навколо коренів

Наведемо традиційну класифікацію способів внесення мінеральних добрив. Методи можна розділити за способами розподілу по площі та часу внесення. Нижче розглянуто основні з них:

Поверхнєве розкидання (broadcasting). Добрива розкидають по поверхні поля вручну або механізовано. Переваги: висока продуктивність робіт і проста технологія. Недоліки – велика нерівномірність розподілу (втрати на 25–30 %) та втрати поживних речовин (випаровування аміаку, вимивання після опадів). Особливо неефективне для легколужних фосфорних добрив (такі можуть фіксуватись у ґрунті при контакті з великим об'ємом ґрунту). При легких ґрунтах або в умовах низької механізації це є основним способом, проте на родючих або щільно